

การพัฒนา กฎหมายท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หัวข้อการศึกษา

- แนวคิด เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การบริหารราชการและการปกครองท้องถิ่น
- กฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

หลักการกระจายอำนาจ

- การกระจายอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางสู่หน่วยการปกครองท้องถิ่น
- ให้องค์กรดังกล่าวจัดทำบริการสาธารณะให้คนในท้องถิ่น
- ให้อำนาจในการตัดสินใจบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
- รัฐมีเพียงอำนาจกำกับดูแล

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจของ อปท.

- เป็นนิติบุคคล
- มีขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- มีขอบอำนาจของตน
- มีการคลังเป็นของตนเอง
- มีการเลือกตั้งผู้แทนประชาชน
- ประชาชนมีส่วนร่วม

ระบบการปกครองท้องถิ่น

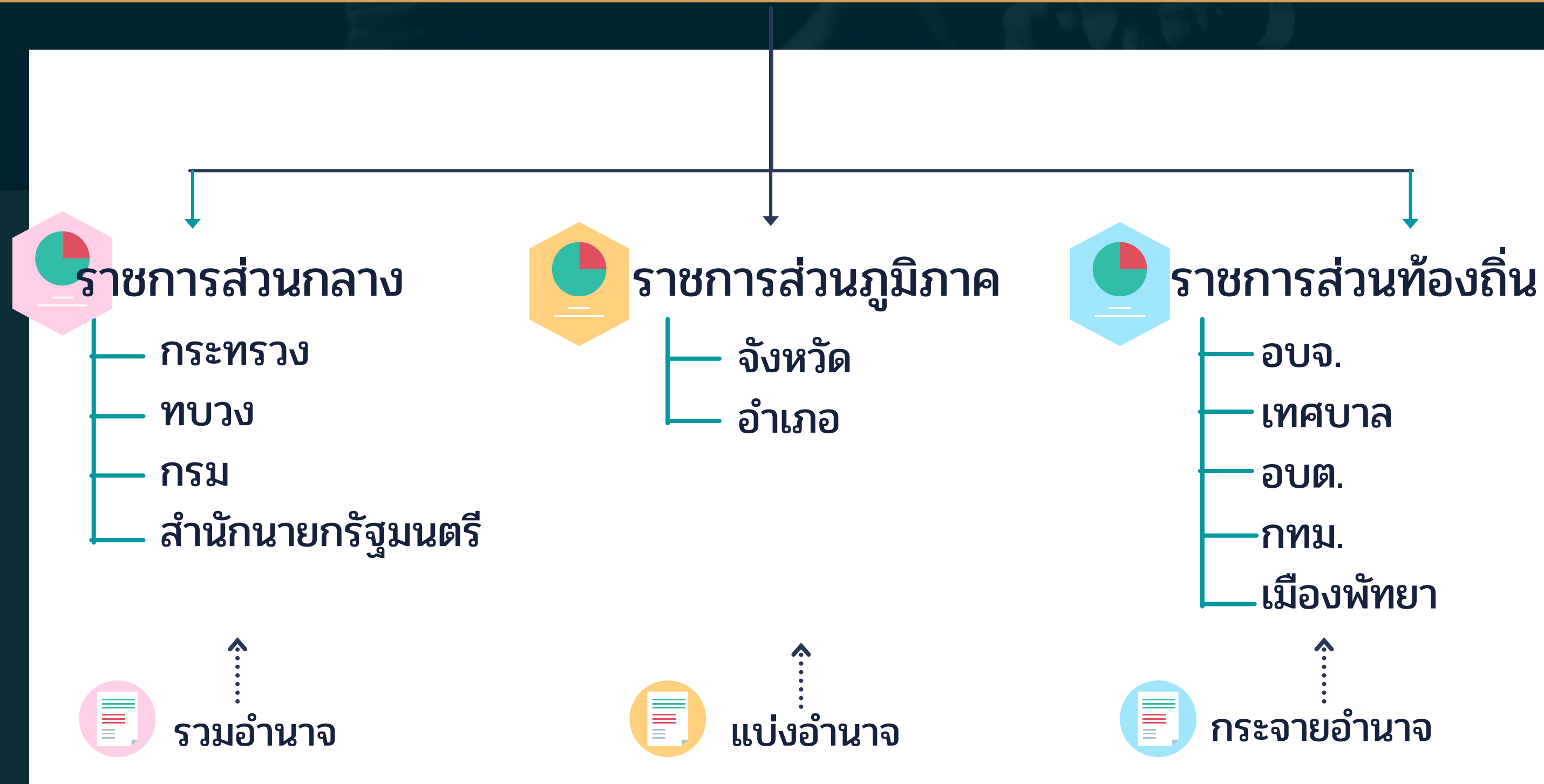
ANGLO-SAXON
SYSTEM

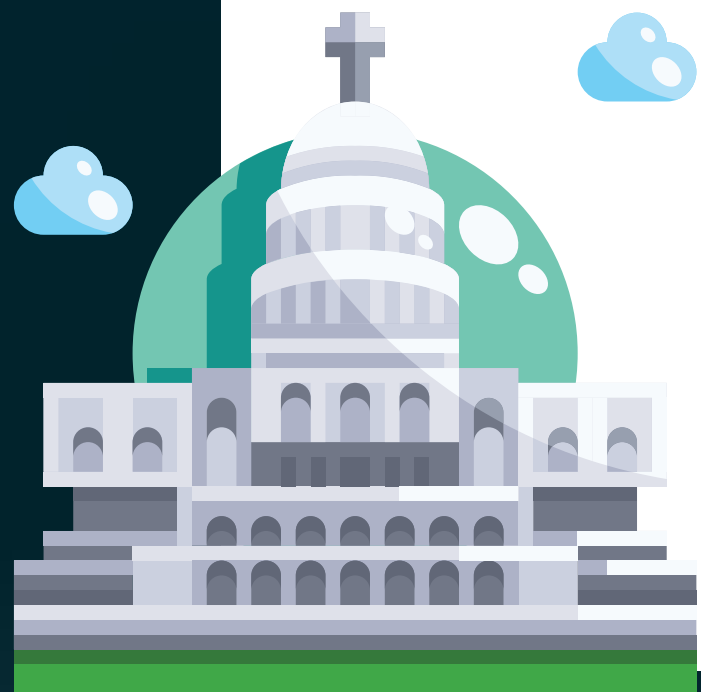
CONTINENTAL
SYSTEM

การบริหารราชการแผ่นดินของไทย

รูปแบบ การปกครอง ส่วนท้องถิ่น

→รูปแบบทั่วไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

→รูปแบบพิเศษ

กทม.

เมืองพัทยา

กฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวกับ อปท.

01

รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย
หมวด 14 การปกครองท้องถิ่น

02

กฎหมายจัดตั้ง อปท.

- พ.ร.บ. อบจ. พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พ.ร.บ. สภาตำบลและ อบต. พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

03

กฎหมายกำหนดแผน
และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท.

- พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

04

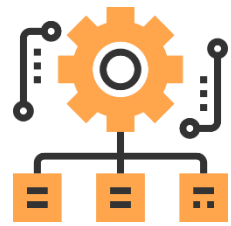
กฎหมายอื่น ๆ

- พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พ.ร.บ. จัดระเบียบการจราจรใน อปท. พ.ศ. 2562
- พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 – มาตรา 254

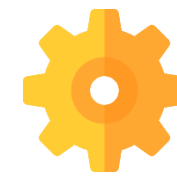
1. โครงสร้างอปท.

มาตรา 249 , มาตรา 252

2. อำนาจหน้าที่

มาตรา 250 วรรค 1

3. การกำกับดูแล

มาตรา 250 วรรค 5

4. รายได้

มาตรา 250 วรรค 4

5. การบริหารงานบุคคล

มาตรา 251

6. การมีส่วนร่วม ของประชาชน

มาตรา 253 , มาตรา 254

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 249

ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่น ของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 250

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 250

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 250

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

ฯลฯ

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 250

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 251

การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกัน หรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 252

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง
ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบ
ของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
จะให้มีมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560

มาตรา 253

ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

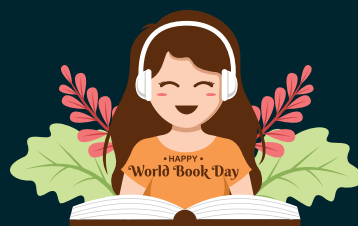
มาตรา 254

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายจัดตั้ง อปท.

พ.ร.บ. อบจ.ฯ

พ.ร.บ. เทศบาลฯ

พ.ร.บ. อบตฯ

- นิติบุคคล
- โครงสร้าง
- การได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น/สมาชิกสภาท้องถิ่น
- อำนาจหน้าที่
- การคลังและทรัพย์สิน
- การกำกับดูแล

กฎหมายจัดตั้ง อบต. ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ในปี 2562

- จำนวนสมาชิก อบต. หมู่บ้านละ 1 คน เขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง
- ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง
- มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งแต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระไม่ได้
- ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา 4 ปีก็ให้ถือเป็น 1 วาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- ผู้บริหารท้องถิ่นต้องไม่ดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐ และเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือให้แก่ อบต. นั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือให้แก่ อบต. อื่น และคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นตามกฎหมายเลือกตั้งฯ

กฎหมายจัดตั้ง อปท. ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ในปี 2562

- กำหนดให้ อปท. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร การจัดระเบียบการจราจร
- กำหนดให้จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และการฝึกอบรม
- กรณี อปท. จะนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นจะกระทำมิได้ ยกเว้นที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือฯ ทั้งนี้ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนด
- การสอบสวนและวินิจฉัยตามกรณีดังกล่าว เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด กรณี อบจ. และเทศบาล นายอำเภอ กรณี อบต. ในฐานะผู้กำกับดูแล เพื่อให้การสอบสวนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยต้องสอบสวนวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน และ ผวจ. สามารถขยายเวลาได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน ทั้งนี้ การสอบสวนเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถมอบหมายนายอำเภอได้

การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

กฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565

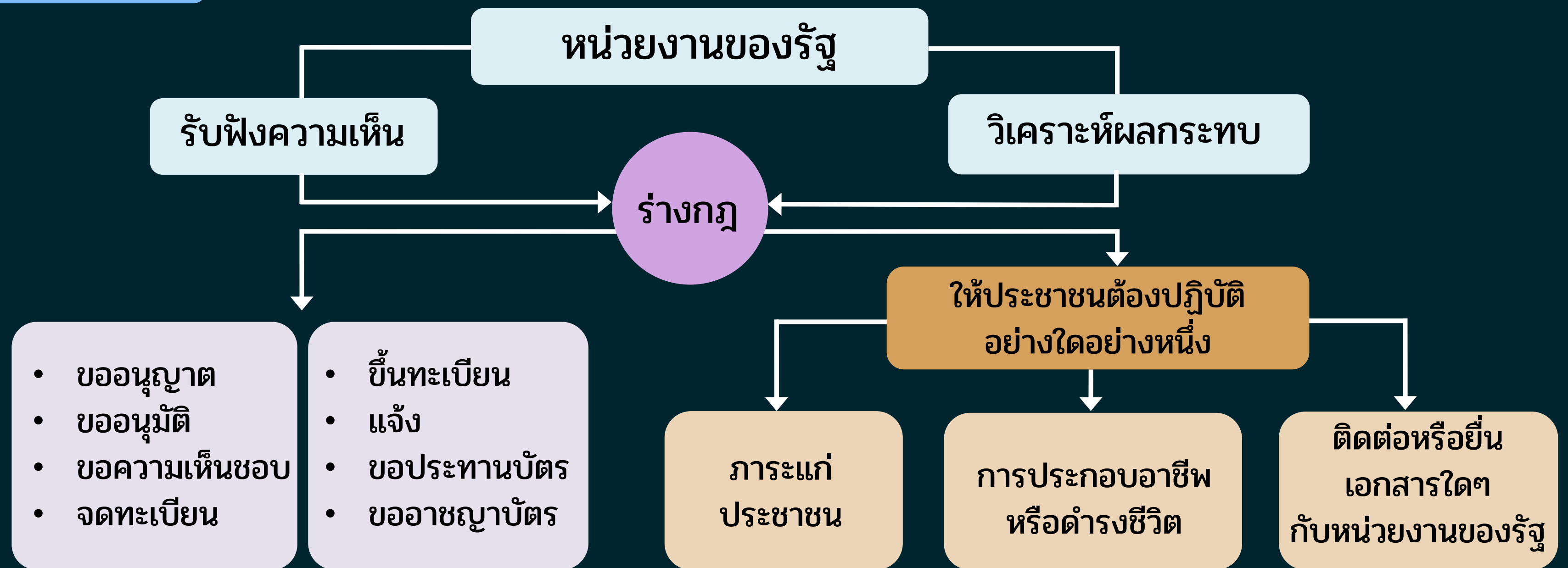
- มีผลใช้บังคับ วันที่ 8 ตุลาคม 2565
- คำนิยาม ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

กฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565

การใช้บังคับ

กฎกระทรวงกำหนดร่างกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565

กฎหมายที่
ได้รับการยกเว้น

- ความมั่นคง

- กฎที่มีได้ใช้บังคับทั่วไปกับประชาชน

- โดยรีบด่วน

- กฎที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

การรับฟัง
ความคิดเห็น

- เพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
- การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานวิเคราะห์ผลกระทบ

ผ่านระบบกลาง
ทางกฎหมาย
(www.law.go.th)

การวิเคราะห์
ผลกระทบ

ตาม “แนวทางการวิเคราะห์
ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย”

กฎหมายที่ไม่ต้อง
เสนอ ครม.
ให้ความเห็นชอบ

ให้ผู้ซึ่งลงนาม
ในกฎหมาย ตรวจสอบ
รายงานแทน สลค.

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและกระบวนการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ประกาศ
(มาตรา 14)

๑. วิธีการในการรับฟังฯ

๒. ระยะเวลาเริ่มต้น/สิ้นสุด

๓. วิธีเปิดเผยข้อมูลประกอบ อย่างน้อยประกอบด้วย

- สภาพปัญหาและสาเหตุ
- หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ
- ความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจ
- ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย
- ประเด็น/ร่าง พ.ร.บ. ที่จะรับฟังฯ

รับฟัง
ความคิดเห็น
(มาตรา 13)

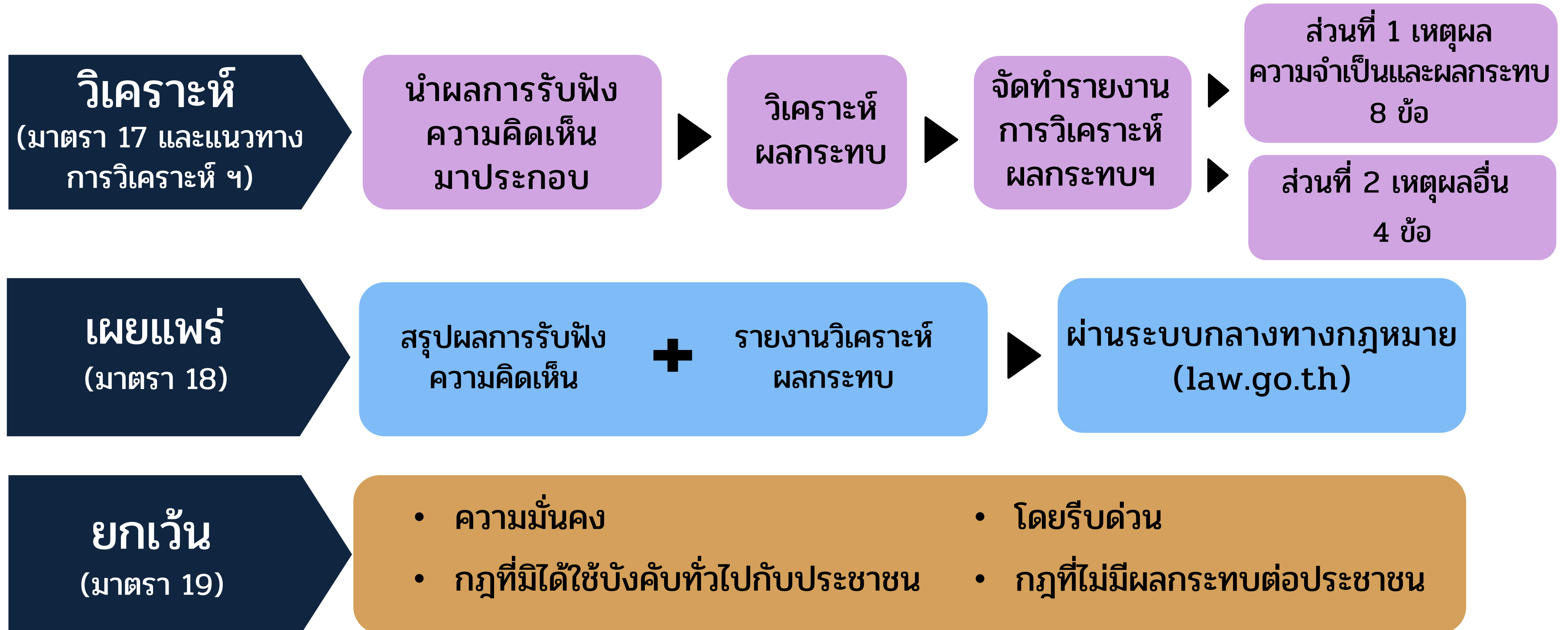
ดำเนินการผ่านเว็บไซต์ระบบกลาง (law.go.th) ระยะเวลาอย่างน้อย ๑๕ วัน
และจะรับฟังโดยวิธีการอื่นที่เหมาะสมด้วยก็ได้

สรุปผล
(มาตรา 16)

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น อย่างน้อยประกอบด้วย

๑. ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น
๒. สรุปความเห็นในแต่ละประเด็น
๓. คำชี้แจงรายประเด็นพร้อมเหตุผล

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและกระบวนการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

01

หน่วยงานดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกำหนดเวลา

- ครบรอบระยะเวลาทุก ๕ ปีที่กฎหมายมีผลใช้บังคับหรือรอบระยะเวลาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากประชาชน
- ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

02

รับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางโดยประกาศวิธีการ

- จะใช้วิธีอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

03

ประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี

- การบังคับใช้กฎหมายได้ผลตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายอย่างน้อยเพียงใด
- คู่มีค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่
- คู่มีค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่

04

จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์และแจ้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
- ระบุข้อมูล สถิติ หรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและตรวจสอบได้

05

จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้กฎหมายเพื่อแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ เผยแพร่ผลการประเมินลงในระบบกลางทางกฎหมาย

- คงเดิม
- แก้ไขเพิ่มเติม/ปรับปรุง
- ยกเลิก

A person in a black suit is sitting at a wooden desk, holding a pen over a document. In the background, a scale of justice is visible, symbolizing law and justice. The scene is set in a professional office environment with wood-paneled walls and a small potted plant on a shelf.

จบการบรรยาย

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

022419036